

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi cael ei dynnu

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi cael ei dynnu.

Nid yw'r cyhoeddiad hwn bellach yn gyfredol.

Mae'r daflen hon yn cynnwys gwybodaeth a ddewiswyd o **www.gov.uk** ar 9 Ebrill 2018. Mae'r wybodaeth ddiweddaraf bob amser ar gael ar-lein. Mae'r daflen hon ar gyfer cyfarwyddyd yn unig ac ni ddylid dibynnu arno fel datganiad llawn o'r gyfraith yn y maes hwn.

Cynnwys

Lwfans Gofalwr	3
Beth fyddwch yn ei gael	3
Cymhwyster	4
Sut i wneud cais	5
Credyd Gofalwr	6
Cymhwyster	6
Sut i wneud cais	7

Argraffwyd gan yr Adran Gwaith a Phensiynau gan ddefnyddio'r testun a gymerwyd o www.gov.uk ar 9 Ebrill 2018.

© Hawlfraint y Goron.

ISBN 978-1-78659-041-1

DWP12W (Mai 2018)

Codau QR

Dyma godau bar sgwâr sy'n agor gwefan benodol, gan arbed i chi deipio cyfeiriadau gwe hir.

Gallwch gael ap am ddim i sganio codau QR ar y rhan fwyaf o ffonau clyfar.

Lwfans Gofalwr

www.gov.uk/carers-allowance

Gallech gael £62.10 yr wythnos os ydych yn gofalu am rywun o leiaf 35 awr yr wythnos ac maent yn cael budd-daliadau penodol.

Nid oes rhaid i chi fod yn perthyn i, neu'n byw gyda, y sawl yr ydych yn gofalu amdano. Ni fyddwch yn cael taliad ychwanegol os ydych yn gofalu am fwy nag un person.

Gall Lwfans Gofalwr effeithio ar y budd-daliadau eraill yr ydych chi a'r person yr ydych yn gofalu amdano yn eu cael. Mae'n rhaid i chi dalu treth arno os yw eich incwm dros y Lwfans Personol.

Sut rydych yn cael ei dalu

Gallwch ddewis i gael ei dalu naill ai bob wythnos o flaen llaw, neu bob 4 wythnos.

Caiff ei dalu i gyfrif, er enghraifft eich cyfrif banc.

Effaith ar fudd-daliadau eraill

www.gov.uk/carers-allowance/effect-on-other-benefits

Gall Lwfans Gofalwr effeithio ar y budd-daliadau eraill rydych chi a'r person yr ydych yn gofalu amdano yn eu cael.

Effaith ar y budd-dalaidau y sawl yr ydych yn gofalu amdano

Pan fyddwch yn hawlio Lwfans Gofalwr, bydd y person rydych yn gofalu amdano yn rhoi'r gorau i gael:

- premiwm anabledd difrifol a delir gyda'u budd-daliadau
- swm ychwanegol ar gyfer anabledd difrifol wedi ei dalu gyda Chredyd Pensiwn, os ydynt yn cael un
- Treth Cyngor Gostynedig – cysylltwch â'u cyngor lleol i gael gwybod os yw hyn yn effeithio arnynt

Yr effaith ar eich budd-daliadau

Pan fyddwch yn hawlio Lwfans Gofalwr efallai y bydd eich budd-daliadau eraill yn lleihau, ond fel arfer bydd cyfanswm eich taliadau budd-dal naill ai'n cynyddu neu'n aros yr un fath.

Nid yw'r Lwfans Gofalwr yn cyfrif tuag at y cap ar fudd-dal.

Os ydych yn cael Credyd Treth Gwaith neu Gredyd Treth Plant, mae'n rhaid i chi gysylltu â swyddfa'r Credydau Treth i ddweud wrthynt am hawlio Lwfans Gofalwr.

Cymhwyster

www.gov.uk/carers-allowance/eligibility

Eich cymhwyster

Mae'n rhaid i chi beidio ennill mwy na £120 yr wythnos ar ôl treth a threuliau. Gall treuliau gynnwys rhai o'ch cyfraniadau pensiwn - a rhai o gostau gofalu am eich plant neu'r person anabl tra'ch bod yn y gwaith.

Mae'n rhaid i'r holl ganlyniadau hefyd fod yn berthnasol:

- rydych yn 16 oed neu'n hŷn
- rydych yn treulio o leiaf 35 awr yr wythnos yn gofalu am rywun
- rydych wedi bod yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban am o leiaf 2 o'r 3 blynedd ddiwethaf
- rydych fel arfer yn byw yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban, neu os ydych yn byw dramor fel aelod o'r lluoedd arfog
- nid ydych mewn addysg llawn amser
- nid ydych yn astudio am 21 awr neu fwy'r wythnos
- nid ydych yn destun i reolaeth fewnfudo

Efallai y byddwch yn parhau i fod yn gymwys os ydych yn symud i mewn neu' byw mewn gwlad arall o'r AEE neu'r Swistir.

Gallech fod yn gymwys i gael Credyd Gofalwr os nad ydych yn gymwys i gael Lwfans Gofalwr.

Mae'r rheolau yn wahanol yng Ngogledd Iwerddon.

Y person rydych yn gofalu amdano

Mae'n rhaid bod y person rydych yn gofalu amdano eisoes yn cael un o'r budd-daliadau hyn:

- Taliad Annibyniaeth Personol (PIP) - yr elfen bywyd bob dydd
- Lwfans Byw i'r Anabl (DLA) - y gyfradd ganol neu uwch o'r elfen gofal
- Lwfans Gweini
- Lwfans Gweini Cyson ar neu'n uwch na'r gyfradd uwch arferol gyda Budd-dal Anabledd Anafiadau Diwydiannol, neu gyfradd sylfaenol (diwrnod llawn) gyda Phensiwn Anabledd Rhyfel
- Taliad Annibyniaeth y Lluoedd Arfog (AFIP).

Sut i wneud cais

www.gov.uk/carers-allowance/how-to-claim

Cyn gwneud cais, sicrhewch fod gennych:

- Rhif Yswiriant Gwladol (os oes gennych bartner hefyd, bydd angen eu un hwy)
- manylion banc neu gymdeithas adeiladu (oni bai eich bod yn cael eich Pensiwn y Wladwriaeth)
- manylion cyflogaeth a'r slip cyflog diweddaraf os ydych yn gweithio
- P45 os ydych wedi gorffen gwaith yn ddiweddar
- manylion y cwrs os ydych yn astudio

Mae angen hefyd manylion y person rydych yn gofalu amdano. Byddwch angen eu:

- dyddiad geni a'u cyfeiriad
- Rhif Yswiriant Gwladol os ydynt yn 16 oed neu'n hŷn
- Cyfeirnod Lwfans Byw i'r Anabl os ydynt o dan 16 mlwydd oed.

Gallwch ôl-ddyddio eich cais hyd at 3 mis.

Gwnewch gais yn www.gov.uk/carers-allowance/how-to-claim

Ffyrdd eraill i wneud cais

Os na allwch wneud cais ar-lein, gallwch wneud cais drwy'r post. Mae'r cyfeiriad i anfon eich cais ar ddiwedd y ffurflen. Lawrlwythwch ffurflen gais yn www.gov.uk/carers-allowance/how-to-claim

Os bydd eich amgylchiadau'n newid

Mae'n rhaid i chi roi gwybod am unrhyw newid yn eich amgylchiadau os ydych chi'n hawlio neu wedi gwneud cais am Lwfans Gofalwr. Cewch ragor o wybodaeth yn www.gov.uk/carers-allowance-report-change

Mae hyn yn cynnwys os ydych yn cael swydd, yn cymryd seibiant o ofalu am rywun neu beidio â bod yn ofalwr yn gyfan gwbl.

Mae'n rhaid i chi ddefnyddio'r gwasanaeth Dywedwch Wrthym Unwaith os yw'r person rydych yn gofalu amdano wedi marw.

Seibiant o ofalu

Gallwch barhau i gael Lwfans Gofalwr os ydych yn cymryd seibiant. Mae seibiant yn golygu unrhyw amser y byddwch yn ei dreulio llai na 35 awr yr wythnos yn gofalu am y person arall. Gallech, er enghraifft cael Lwfans Gofalwr am hyd at:

- 12 wythnos os yw un ohonoch yn mynd i mewn i ofal seibiant neu ysbyty
- 4 wythnos os yw un ohonoch yn mynd ar wyliau

Credyd Gofalwr

www.gov.uk/carers-credit

Gallech gael Credyd Gofalwr os ydych yn gofalu am rywun am o leiaf 20 awr yr wythnos.

Mae hwn yn gredyd Yswiriant Gwladol sy'n helpu gyda bylchau yn eich cofnod Yswiriant Gwladol. Mae eich Pensiwn y Wladwriaeth yn seiliedig ar eich cofnod Yswiriant Gwladol.

Ni fydd eich incwm, cynilion neu fuddsoddiadau yn effeithio ar gymhwyster ar gyfer Credyd Gofalwr.

Cymhwyster

www.gov.uk/carers-credit/eligibility

I gael Credyd Gofalwr rhaid i chi fod:

- yn 16 oed neu'n hŷn
- o dan oedran Pensiwn y Wladwriaeth
- yn gofalu am un neu fwy o bobl am o leiaf 20 awr yr wythnos

Rhaid i'r person rydych yn gofalu amdano fod yn cael un o'r canlynol:

- Lwfans Byw i'r Anabl ar y gyfradd ganol neu uwch o'r elfen ofal
- Lwfans Gweini
- Lwfans Gweini Cyson
- Taliad Annibyniaeth Personol - elfen bywyd bob dydd, ar y gyfradd safonol neu uwch
- Taliad Annibyniaeth y Lluoedd Arfog

Os nad yw'r person rydych yn gofalu amdano yn cael un o'r budd-daliadau hyn, efallai y byddwch yn dal i allu cael Credyd Gofalwr. Pan fyddwch yn gwneud cais, llenwch ran 'Tystysgrif Gofal' o'r ffurflen gais a chael gweithiwr iechyd neu ofal cymdeithasol proffesiynol i'w llofnodi.

Gall gofalwyr nad yw'n gymwys i gael Lwfans Gofalwr fod yn gymwys i gael Credyd Gofalwr.

Seibiant o ofalu a chymhwyster

Gallwch barhau i gael Credyd Gofalwr hyd yn oed os oes gennych seibiant o ofalu (hyd at 12 wythnos yn olynol).

Er enghraifft, byddwch yn parhau i gael Credyd Gofalwr am 12 wythnos os:

- byddwch yn cymryd gwyliau byr
- yw rhywun rydych yn gofalu amdano yn mynd i'r ysbyty
- rydych yn mynd i'r ysbyty

Rhowch wybod i'r Uned Lwfans Gofalwr os byddwch yn cael seibiant o ofal am fwy na 12 wythnos yn olynol.

Uned lwfans Gofalwr

Ffôn: 0800 731 0297

Ffôn testun: 0800 731 0317

Dydd Llun i ddydd Gwener, 8:30am i 5pm

Dydd Gwener, 8:30am i 4:30pm

Cewch ragor o wybodaeth am gostau galwadau yn www.gov.uk/call-charges

Sut i wneud cais

www.gov.uk/carers-credit/how-to-claim

Cyn i chi ddechrau

Nid oes angen i chi wneud cais am Gredyd Gofalwr os ydych:

- yn cael Lwfans Gofalwr - byddwch yn cael credydau yn awtomatig
- yn cael Budd-dal Plant ar gyfer plentyn o dan 12 oed - byddwch yn cael credydau yn awtomatig
- yn ofalwr maeth - gallwch wneud cais am gredydau Yswiriant Gwladol yn lle hynny

Ffurflen Credyd Gofalwr

Gallwch lawrlwytho'r ffurflen gais Credyd Gofalwr yn www.gov.uk/carers-credit/how-to-claim.

Gallwch hefyd gael y ffurflen drwy gysylltu â'r Uned Lwfans Gofalwr (isod).

Mae'r ffurflen yn cynnwys Tystysgrif Gofal - gofynnwch i weithiwr iechedy neu ofal cymdeithasol proffesiynol ei llofnodi i chi.

Ble i anfon eich ffurflen

Carer's Allowance Unit
Mail Handling Site A
Wolverhampton
WV98 2AB

Uned Lwfans Gofalwr
Ffôn: 0800 731 0297
Ffôn testun: 0800 731 0317

Dydd Llun i ddydd Iau, 8:30am i 5pm
Dydd Gwener, 8:30am i 4:30pm

Cewch ragor o wybodaeth am gostau galwadau yn www.gov.uk/call-charges